

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра екології

Дипломна робота (проект)
бакалавра
з теми: **ГРОМАДСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ**
М. КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО

Виконала: студентка групи Ес011-В17
спеціальності 101 Екологія,
Воробець Олександра Павлівна

Керівник: Гордій Н.М., к.б.н
старший викладач кафедри екології
Рецензент: Любінська Л.Г.,
д.б.н, професор кафедри біології
та методики її викладання

Кам'янець-Подільський – 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГРОМАДСЬКОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ.....	6
РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	23
2.1 Характеристика території дослідження.....	23
2.2 Методика визначення громадських організацій як поняття.....	26
2.3 Охорона праці та техніка безпеки в надзвичайних ситуаціях.....	29
РОЗДІЛ 3 РОЛЬ ГРОМАДСЬКОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ В ЗБЕРЕЖЕННІ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ.....	34
3.1 Громадське управління природокористуванням та охороною навколишнім природним середовищем.....	34
3.2 Цілі та завдання громадських природоохоронних формувань.....	39
РОЗДІЛ 4 ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В М. КАМ'ЯНЦІ-ПОДІЛЬСЬКОМУ.....	54
4.1 Дослідження цільових груп у сфері екологічної діяльності міста.....	54
4.2 Стратегія розвитку громадського екологічного руху в м. Кам'янці- Подільському.....	62
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70

ВСТУП

Основною проблемою нашого часу можна вважати забезпечення життєдіяльності населення в техногенно безпечному та екологічно чистому світі. Дане положення у різних варіаціях наведене в міжнародному та національному законодавстві, як право на безпечне, сприятливе середовище, проте дотримання його набагато важче, ніж порушення.

Зростаюча антропогенна діяльність в умовах екологічної кризи обумовлює постійну присутність в навколишньому середовищі умов і факторів, що створюють небезпеку важливим інтересам не тільки особи, але і суспільства, держави. Як відомо, екологічна безпека – стан захищеності життєво важливих інтересів в процесі взаємодії суспільства і природи.

Джерелом екологічної небезпеки є забруднене самою людиною довкілля. Забезпечення національної безпеки в екологічній сфері стає актуальним напрямком діяльності як держави, так і громадськості.

Проблеми забезпечення екологічної безпеки в країні можуть бути вирішені спільними зусиллями спеціально уповноважених органів в галузі природокористування і охорони довкілля, представників виконавчих органів, громадських організацій і населення взагалі. Тільки від нас залежить стан природи. Але цю істину розуміють не всі, що пов'язано зі вкрай низьким рівнем екологічного світобачення, формування якого має стати пріоритетним напрямком діяльності громадських природоохоронних формувань.

Перед екологічно свідомою громадськістю стоїть завдання так вплинути на нову українську владу, щоб у майбутньому будь-які рішення, втілення яких може завдати шкоду довкіллю, приймалися з урахуванням не лише екологічної чи політичної доцільності, але й екологічної прийнятності та законності.

Екологічні права громадян відображають в основному сферу організаційних відносин, в яких можуть брати участь громадяни з метою реалізації своєї соціальної активності в громадському екологічному русі. Під

час опрацювання законодавства було виявлено, що екологічні права громадян і об'єднань багато в чому співпадають. Це підтверджує думку про те, що право на безпечне навколишнє середовище інтегрує в собі індивідуальні і колективні права людини, оскільки носіями соціальної активності в галузі охорони довкілля є громадяни. Інтерес кожного з них окремо і всіх разом до екологічного благополуччя є очевидним.

Громадяни можуть вирішувати екологічні проблеми в індивідуальному порядку, але вважається, що передумовою успіху громадськості є чітка організація і співпраця. Об'єднання в громадські екологічні організації відкриває перед громадянами більш широкі можливості для реалізації своїх екологічних прав і впливу на екологічну політику держави.

Екологічна проблематика вже давно почала з'являтися в пресі, розвивається досить швидко і спричиняє появу нових видань екологічного спрямування, в тому числі і юридичних. Нині в суспільстві обговорюється низка проблем, пов'язаних із наслідками Чорнобильської катастрофи, розвитком альтернативних видів енергетики, обговорюються екологічні права, особливо право на громадську експертизу і контроль. Також велика увага приділяється екологічно-правовій культурі, свідомості, екологічному світобаченню.

Сучасні екологи дійшли висновку, що сприяння у створенні інформаційної інфраструктури для споживачів екологічної інформації є пріоритетною проблемою розвитку екологічної спільноти. Засоби масової інформації повинні подолати голод, висвітлюючи проблеми екології більш виразно і правдиво.

Об'єкт дослідження – громадські організації екологічного спрямування.

Предмет дослідження – діяльність громадських екологічних організацій.

Метою дипломної роботи є висвітлення ролі громадських природоохоронних об'єднань в галузі охорони довкілля, зокрема в

м. Кам'янці-Подільському.

Завданнями дипломної роботи є:

- 1) визначити нормативно-правову базу, якою керується у діяльності громадська екологічна організація;
- 2) окреслити основні цілі та завдання громадських природоохоронних формувань;
- 3) ознайомитися з діяльністю громадських організацій в місті Кам'янець-Подільський;
- 4) встановити конкретні заходи і проекти громадських організацій міста, а також виявити наслідки їхньої роботи.

Методи дослідження: метод системного підходу, методи аналізу, синтезу, порівняння, деталізації та інші.

Структура роботи: дипломна робота викладена на 74 сторінках машинописного тексту та складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, який містить 43 найменувань.

ВИСНОВКИ

Наявність громадських об'єднань в державі свідчить про існування демократії в ній, демократичного суспільства. Громадяни можуть вести активну співпрацю з державними органами, впливати на їх рішення, особливо якщо це стосується їх подальшого життя.

Вимога підтримання сприятливого довкілля в систему прав людини підкреслює, що подальший розвиток людства можливий тільки при подальшій увазі до проблеми прав людини і охорони довкілля. Реалізація прав людини неможлива без сприятливого, безпечного і здорового довкілля для перебування в ньому людини.

Загальною метою вдосконалення екологічної діяльності громадських організацій м. Кам'янця-Подільського повинно стати посилення, укріплення та розширення регіонального, національного та міжнародного співробітництва і процвітання організацій, діяльність яких пов'язана з охороною навколишнього природного середовища для гарантування екологічно безпечного природного середовища, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем.

Основними операційними цілями консолідації діяльності екологічних організацій повинні стати:

- розвиток ефективної системи інститутів координації, консолідації та управління;
- вдосконалення системи інтегрованого екологічного співробітництва цільових груп;
- підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, обізнаності та екологічної культури.

За результатами опрацювання наявних офіційно доступних джерел, визначено основні організації міста, які прямо та опосередковано займаються

питаннями охорони навколишнього природного середовища. До них належать:

- 1) Товариство Подільських природодослідників та природолюбів;
- 2) Молодіжна громадська організація туристично-екологічна асоціація «Магнолія»;
- 3) Кам'янець-Подільська міська молодіжна громадська організація «Зелені Товтри»;
- 4) Громадська організація «Центр ресурсоефективного та чистого виробництва»;
- 5) Благодійна організація «Надія»;
- 6) Громадська організація «Чисті схили»;

З них 2 (дві) громадські організації (Молодіжна громадська організація туристично-екологічна асоціація «Магнолія» та Кам'янець-Подільська міська молодіжна громадська організація «Зелені Товтри») на сьогоднішній момент припинили свою офіційну діяльність або не мають даних про їхню діяльність у відкритому доступі.

Такі громадські організації як Товариство Подільських природодослідників та природолюбів і Благодійна організація «Надія» мають офіційний статус «не перебувають в процесі припинення», що свідчить про їх активну діяльність екологічного спрямування.

Громадські організації «Центр ресурсоефективного та чистого виробництва» та «Чисті схили» легалізовані шляхом повідомлення, тобто без створення юридичної особи, але постійно інформують про свою діяльність в соціальній мережі Facebook та в інших інтернет-ресурсах.

Очікувані результати реалізації операційних цілей щодо посилення співпраці та консолідації зусиль в сфері діяльності екологічних установ:

- підвищення рівня екологічної свідомості та обізнаності громадян;
- формування та налагодження діяльності Регіонального центру екологічних досліджень як головної регіональної координаційної організації;
- вдосконалення системи контролю за екологічним вектором

розвитком регіону та співробітництва у сфері охорони навколишнього природного середовища;

- достовірної, структурованої інформаційної бази та розгалуженої мережі інформування та комунікації у сфері екологічного співробітництва;

- посилення місцевого, регіонального, національного та міжнародного партнерства у сфері охорони навколишнього природного середовища як дійового засобу зміцнення міждержавних відносин та вирішення регіональних проблем;

- опрацювання нових форм співпраці та імплементація спільних екологічних дослідних та моніторингових починань;

- розробка комплексних правових, організаційних, економічних та інших механізмів розвитку екологічного співробітництва;

- зменшення рівня розпорошеності та диференціації економічного розвитку екологічних організацій; досягнення продуктивної зайнятості населення, стабілізації та поліпшення кількості «зелених» робочих місць;

- залучення інвестицій для реалізації спільних екологічних проектів.

Управління, координація, співробітництво та взаємоузгоджена сумісна розробка і реалізація цілей екологічних організацій є ключовим фактором їх стабільності, послідовності та, зрештою, ефективності екологічної діяльності м. Кам'янця-Подільського.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вітковська І. М. Громадська організація: теоретичні основи визначення // Габітус. 2018. Вип. 6. С. 36-39.
2. Гетьман А. П. Законодавчі аспекти зародження екологічних прав людини. // Вісник Академії правових наук України. 2000 р. №1(20). Х. : Право, 2000. С. 129-137.
3. Громадські організації міста. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://kam-pod.gov.ua/suspilstvo/rozvitok-gromadian-suspilstva/gromadski-organizatsiji-mista>
4. Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства: монографія; за ред. В.П. Беха. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. 680 с.
5. Гура Н.О. Неприбуткові організації в Україні: особливості діяльності та класифікації. Економіка України. 2012. № 8. С. 23–31.
6. Додина Е. Легалізація общественных организаций в Украине // Юридический вестник. 2001. № 3. С. 134-138.
7. Екологічне право України : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги. Х. : Право, 2009. 328 с.
8. Євдокимова І.А., Вітковська І.М. Тенденції розвитку громадських організацій у сучасній Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://catalog.odnb.odessa.ua/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:417958/Source:default>
9. Іванков Р.Ш. Роль і місце громадськості в екологічному управлінні. Дата оновлення 30.04.2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12IRSHGEU.pdf>
10. Кам'янець-Подільський. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.adm-km.gov.ua/?page_id=60550
11. Класифікація громадських організацій і рухів. [Електронний

ресурс] – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/4542961/page:15/>

12. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція). [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text

13. Кравчук В.М. Громадські організації і держава: взаємовідносини в умовах формування громадянського суспільства в Україні (теоретико-правові аспекти): монографія. Тернопіль: Терно-граф, 2011. 260 с.

14. Краснова М.В. Право громадян на екологічну інформацію: проблеми гарантій реалізації та захисту // Право України. 1997. №3. С.42-48.

15. Крупник А.С. Громадський контроль: історія та сучасність // Теорія та практика державного управління. Вип. 2 (18). 2007. С. 81-83.

16. Конституція України. // База даних «Законодавство України» / ВР України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

17. Люленко С. Громадські природоохоронні організації та напрямки їх екологічної діяльності / С.Люленко // Молодь і ринок. 2017. № 3. С. 62-65.

18. Майданик О. О., Руденко Н. В. Громадські об'єднання в Україні: характерні ознаки, класифікація, конституційно-правове регулювання. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Maid_2014_1.pdf

19. Мороз Г. Визначення поняття «громадськість» у контексті природоохоронної діяльності // Право України. 2004. № 8. С. 102.

20. Напрями розвитку організаційно-економічних інструментів громадського екологічного управління. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.m.nayka.com.ua>

21. Позняк Е.В. Громадська екологічна експертиза в системі права екологічної безпеки. У зб.: Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 16. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. С. 281-287.

22. Про внесення змін до деяких законів України щодо інформування керівниками правоохоронних органів громадськості про стан законності та заходи щодо її зміцнення. Закон України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-17#Text>

23. Про громадські об'єднання. Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. // База даних «Законодавство України» / ВР України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>

24. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави. Закон України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/975-15#Text>

25. Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади. Указ Президента України від 01.08.2002 р. № 683/2002. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/683/2002#Text>

26. Про додаткові заходи щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2009 р. № 1302. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1302-2009-%D0%BF#Text>

27. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики. Указ Президента України від 15.09.2005 р. № 1276/2005. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1276/2005#Text>

28. Про затвердження Порядку інформування громадськості про результати роботи у сфері протидії корупції. Постанова Кабінету Міністрів України від 8.12.2009 р. № 1336. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1336-2009-%D0%BF#Text>

29. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади. Постанова Кабінету Міністрів України від 5.11.2008 р. № 976. [Електронний ресурс] – Режим

доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text>

30. Про звернення громадян». Закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 47, ст.256). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

31. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII // База даних «Законодавство України» / ВР України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

32. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

33. Про об'єднання громадян Закон України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12#Text>

34. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818-17#Text>

35. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України XII від 25.06.1991. №1264. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

36. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Указ Президента України від 7.01.2008 р. № 109/2008. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/109/2008#Text>

37. Про політичні партії в Україні. Закон України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>

38. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності/ Закон України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>

39. Салтовський О.І. Основи соціальної екології. К. : МАУП, 1997. 168 с.

40. Тимощук В.П. Деякі недоліки правового регулювання розгляду звернень громадян / В.П. Тимощук // Бюлетень Міністерства юстиції України. –№ 4 (54). 2006. С. 113-122.

41. Федоровська О.Б. Громадський контроль в галузі охорони довкілля // Право України. 2006. № 2. С. 113-116.

42. Федоровська О.Б. Громадський контроль в галузі охорони довкілля: проблеми та перспективи // Юридична Україна. 2005. №4. С. 70-74.

43. Стегній О. Екологічний рух в Україні: соціологічний аналіз / Олександр Стегній. К.: Видавничий дім "КМ Академія", 2001. 234 с.